ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА ЗА РЕЛИГИОЗНА И ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНА ПРОСВЕТА

ГОДИНА CXII, БРОЙ 7 | СОФИЯ, 1-15 АПРИЛ 2011 г. | ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com | Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

ТЕМА НА БРОЯ:

БОЖИИ УГОДНИЦИ

Канонизацията на Баташките и Новоселските мъченици
Стр. 4-5

Варненски и Великопреславски КИРИЛ

Българските страдалци от април 1876 г. в проповеди на руското духовенство
Стр. 1-3

ЮБИЛЕЙ

Живот без остатък посветен на Бога
Стр. 1-6

И РЕЧЕ СТАРЕЦЪТ

Архим. ЕПИФАНИЙ (Теодоропулос)

Покоряването на Космоса и християнската вяра
Стр. 7

ИСТОРИЯ

Патриарх Кирил – жизнен път и дело
Стр. 8

БЪЛГАРСКИ МЪЧЕНИЦИ ПРИЧИСЛЕНИ В СОНМА НА СВЕТИИТЕ

За канонизацията им четете на стр. 4-5

† *Варненски и Великопреславски митрополит КИРИЛ*

Българските страдалци от април 1876 г. в проповеди на руското духовенство

Благодарение на българското духовенство, и най-вече на Висшето, са събрани и систематизирани подробни сведения за жестокостите и изгеделствата на поробителите през април 1876 година. Тези сведения са изпратени и публикувани в Европа, Русия и Америка.

Голяма роля за осведомяване на руското общество имат Славянските комитети в Санкт-Петербург и Москва. Те получават разрешение от правителството да се възползват от голямото влияние на руското духовенство и да отправят призив към него да изпълни своя църковен и патриотичен дълг. Ето какво означава помощта на мирните и до каква степен успехът на служението на духовенството зависи от единството между пастири и паство.

В своите възвания славянските комитети съобщават за действията на потисниците: „Те нахлуват в мирните християнски села, изгарят до пепел техните жилища, и плодовете на труда на християните по ниве, продават християнските дъщери в харемите на развратните мохамедани, а старците и децата хвърлят в огъня или им разпорват коремите. Така постъпват сега в България, където не можеше да не долети искрата от въстанията в Херцеговина и Босна и да не принудят да въстанат всички и всеки. Шайки от присъединили се към тях черкези и не по-малко озверената турска нередовна войска, носеща названието башибозук, се хвърлили с огьн и меч по стотици български села и от тях останали само купчини пепел и обезобразени, непогребани разлагащи се трупове. Почти шестдесет хиляди мирни жители в кратко време били предадени на най-ужасяваща смърт и тяхната кръв напразно вика към турското правосъдие, не смущаващо се ни най-малко от застъпничеството за християните от дългогърпеливатa Европа.

На стр. 3

Живот без остатък посветен на Бога

75-годишнина на протодякон Стефан Марков

С подобаваща тържественост на 31 март по решение на Светия Синод на БПЦ протодякон Стефан Марков бе отличен за особени заслуги към Църквата с ордена на БПЦ „Св. Климент Охридски“ – II степен.

Много прекрасни думи се чуха по време на благодарствения молебен, отслужен по повод неговата 75-годишнина в митрополитската катедрала „Св. Неделя“, където той получава своето дяконско ръкоположение. В приятелските слова към него бяха припомнени всички назначения, които отец-протодяконът поема като многогодишен църковен служител, и хоровете, на които е бил солист и с които е осъществил многобройни незабравими изпълнения и емблематични записи, и най-вече десетилетията, в които като дякон оглася храм-паметника „Св. Александър Невски“, възнасяйки с прекрасния си глас молитви към Бога „за всички и заради всичко“.

Така и не успях да разбера колко всъщност са протодяконите на БПЦ в най-новата и история. Не са никак много. Но когато кажеш „Протодякона“, се сещаме именно за отец Стефан Марков. Когато споменем храм „Св. Александър Невски“, пак той е сред лицата, станали емблематични за богослужбения живот в храма, пък и за цялата Българска православна църква, с великолепния си басов глас, с цялостното си присъствие, придаващо изключително благолепие на службата. Където и да служи той – в патриаршеската катедрала, по софийските храмове, по епархиите или манастирските църкви, неговото поведение в олтара, на солея, произнасянето на възгласите, каденето, неповторимото съчетание от авторитет, вещина и финес, с които съумява да синхронизира участниците в богослужението – клир и народ, внасят особено настроение и достолепие на богослужбите.

На стр. 6

ХРОНИКА България

Ръкоположения в Софийска епархия

Във Втората неделя на Великия пост, когато Църквата почита св. Григорий Палама, архиепископ Солунски – велик поборник за православната вяра и най-изтъкнат представител на исихазма, в столичната митрополитска катедрала „Св. Неделя“ бе отслужена архиерейска св. Литургия, оглавена от Негово Преосвещество Знеполски епископ Йоан, викарий на Софийския митрополит. С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим по време на св. Литургия Знеполският еп. Йоан ръкоположи нови дякон и свещеник за нуждите на Софийска епархия.

Бе извършено свещеническо ръкоположение на дякон Дамян Любомиров Друмев, родом от гр. Габрово. Новият свещеник е възпитаник на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“, която завършва през 2003 г. след петгодишно обучение, през 2007 г. той успешно се дипломира и в Богословския факултет на СУ. На 8 август 2010 г. е ръкоположен за дякон в храм „Св. Неделя“ от Знеполския еп. Йоан.

В дяконски чин бе възведен иподякон Ангел Брусов. Новият дякон е завършил паралелния курс на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“ и понастоящем е студент в Богословския факултет на СУ.

Софийският викарий, като си поздрави с приеманото на новото духовно служение, изтъкна колко отговорно е то пред Бога и човешите и изказа своето неодобрение за това, което вижда в някои млади духовници, а именно, че си занимават различни гризи от тези, които са поели да изпълняват, когато са приствували за ръкоположение.

Софийска митрополия

Монашеско пострижение в Сливенска епархия

На **28 март** Негово Високопреосвещество Сливенският митрополит Йоаникий посети девическия манастир „Св. Илия“ в с. Чинтулово, Сливенска община. В края на Великото повечерие, което бе отслужено от протосингела на митрополита архим. Калист, митрополит Йоаникий извърши монашеско пострижение. В скромна обстановка дългогодишната послушница Мария Николаева Парушева даде монашески обети за послушание, нестежание и целомъдрие. При постриженето тя получи монашеско име Марина. Тя бе водена под мантия от монахиня Минодора, игуменка на манастира „Рождество Богородично“ в с. Кабиле.

Монахиня Марина е родена през 1951 г. в гр. Ямбол. Няколко години с била послушница в манастира в Кабиле, а от една година и в манастира в с. Чинтулово.

След постриженето митрополит Йоаникий отправи към новата монахиня напътствени думи за молитва, пост и бдение, за да има сили да понася предстоящия монашески подвиг.

След края на богослужението тя с литийно шествие бе заведена в своята килия.

Пожелаваме на монахиня Марина здраве и дълголетие, а св. пророк Илия и новомъчениците Илия и Димитър, в чиято чест е съграден манастирът, да я пазят и да й помагат с радост да изпълнява монашеските си обети.

Сливенска митрополия

Нов ефимерий в Каранвърбовския манастир

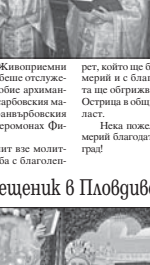

Във Втората неделя на Великия пост, посветена на великия поборник на православието св. Григорий Палама, архиепископ Солунски, високопреосвещеният Русенски митрополит Неофит посети манастира „Св. Мариия“ край с. Каран Върбовка. В манастирския параклис „Св. Богородица – Живоприемни източник“ светата Литургия беше отслужена от Негово Високопреосвещение архимандрит Емилиан, игумен на Басарбовския манастир и и. д. игумен на Каранвърбовския манастир, в съслужение с йеромонах Филарет (Драгомиров).

Епархийският митрополит взе молитвено участие в светата служба с благолепно и вещо изпълнение на литургичните песнопения, подпомаган от секретаря на митрополията Ангел Младенов. В края на литургията митрополит Неофит представи официално на населението на манастира и на дошлите на богослужението поклонници йеромонах Филарет, който ще бъде новият манастирски ефимерий и с благословението на митрополита ще обгрижва и селата Каран Върбовка и Острица в община Две могили, Русенска област.

Нека пожелаем на новоназначения ефимерий благодатно служение на Божия виноград!

Русенска митрополия

Последната панихида в памет на Баташките и Новоселските мъченици

На **2 април** за последен път бе отслужена панихида за убитите Баташки и Новоселски мъченици. За последен път клир и народ отправиха своите молитви към милостивия Бог за прощение греховете на приснопаметните Баташки и Новоселски мъченици, за тяхната блажена памет, за да застанат неосъдително пред страшния Престол на Господа на славата редом със светите Божии угодници.

Лично Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим оглави заупокойната служба в тяхна памет, която бе отслужена в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“. Редом със Светейшия патриарх в молитва застанаха високопреосвещените митрополити от Светия Синод, епископи на БПЦ, десет свещеници от Софийска епархия и по петима от Ловчанска и Пловдивска епархии, в чийто диоцез попадат Априлци и Батак.

След края на панихидата в памет на Баташките и Новоселските мъченици бе дадено началото на бдението, по време на което приелите мъченическа смърт заради вярата си бяха споменавани в молитвите редом със светите и към тях бяха отправяни молитви като към нашии небесни застъпници пред Божии Престол.

С благословението Светейшия патриарх Максим вечернята бе оглавена от Негово Високопреосвещество Пловдивския митрополит Николай, а утренята – от Негово Високопреосвещество Ловчанския митрополит Николай.

По време на чинопоследованието на вечернята за първи път бяха изпяти стихири в прослава на Баташките и Новоселските мъченици от подготвените за прославата им Служби. А по време на утренята за пръв път бе изпято Величание в чест на просилите български мъченици от Батак и Ново село.

Нов свещеник в Пловдивска епархия

На **20 март**, когато Църквата отбелязва Втората неделя на Великия пост – Св. Григорий Палама, в митрополитския храм „Света Марина“ Негово Високопреосвещество Пловдивският митрополит Николай отслужи света Литургия в съслужение с Негово Високопреосвещение архимандрит Амвросий, игумен на Зографския манастир „Свети Георги“ в Света Гора – Атон. Молитвено съучаствах и йеромонах Висарион, архимандрит Арсений, протойерей Добромир Костов, председателят на храма свещеник Николай Величков и свещеници от града.

По време на светата Литургия, след Великия вход, владиката извърши свещенническо ръкоположение на дякон Ангел Дереклювлев от гр. Пловдив, секретар на Пловдивската духовна семинария „Св. св. Кирил и Методий“. В словото си към новоръкоположения презвитер Ангел митрополит Николай обърна внимание на високоотговорното служение в светата Църква и подчерта необходимостта от сеячи на Божието слово и от труженици на Божия виноград.

Честито на новоръкоположения отец Ангел! На многая лета!

Пловдивска митрополия

Лопушанският манастир с ново ръководство

На **1 април** с благословението на Негово Високопреосвещество Видинския митрополит Дометиан бе сменен игуменът на Лопушанския манастир „Св. Йоан Предтеча“, архимандрит Йоан. За да се погрижи за манастирските дела, да разработи обитията и да създаде монашески живот, от Видинския митрополит бе назначен Величният епископ Сионий, негов викарий.

На архим. Йоан от еп. Сионий бе връчена заповед за неговото освобождаване като игумен и причисляване като редови брат на светата обител.

Домакинските дела и грижата за светата обител до 10 април, когато ще се извърши приемо-предаването, както и ще бъде завършена ревизията на манастира, ще се поемат от монах Христодул, брат на манастира.

При посещението си в Лопушанския манастир еп. Сионий се срещна с пресвещения Смоленски епископ Нестор, който е на покой в манастира, сподели, че светата обител за него е благодатно място, което трябва да бъде духовен бащин пристан за християнските души не само от околността, но от цяла България и света.

Видинска митрополия

ДОКУМЕНТИ

Кандидатури за ръкоположения на свещенослужители

Светият Синод на БПЦ, след като разгледа постъпилите кандидатски преписки за ръкоположения на енорийски свещеници и свещеномонаси, на основание чл. 134 и въз връзка с чл. 132 от Устава на Българската православна църква реши да бъдат публикувани имената на следните кандидати:

Неврокопска епархия: **Георги Николов Хаджигеоргиев от гр. Банско – за енорийски свещеник;**

Доростолска епархия: **Николай Стефанов Андонов от гр. Шумен – за енорийски свещеник.**

† IN MEMORIAM

На 4 април 2011 г. след кратко боледуване почина ставрофорен свещеноиконом ИВАН ИЛИЕВ ДРАГНЕВ на 80 години

Роден е на 19.01.1931 г. в с. Изворище, Бургаска област. Завършил е свещеническо училище в Черепишкия манастир през 1951 г. и Духовната академия в гр. София през 1964 година. От 1951 до 1957 г. е църковен певец в гр. Бургас. Ръкоположен е за дякон на 12. 07.1957 г., а за свещеник – на 13.071957 г. от блаженопочиналия Сливенски митрополит Никодим.

Назначен е за енорийски свещеник в с. Дебелт, Бургаска област, от 14 юли 1957 г., където служи до 1.02.1970 година. От 1.02.1970 г. е енорийски свещеник при храм „Св. Иван Рилски“ в гр. Бургас и служи в този храм до смъртта си. От 1.06.1988 г. до 1.06.1996 г. е архиерейски наместник на Бургаска духовна околия.

Той имаше голяма вяра в Бога и през своето дългогодишно служение на БПЦ бе безупречен духовен пастир и с похвално усърдие носеше тежкия кръст на свещеническото служение. Много години бе духовен изповедник на Бургаска духовна околия. Той ще остане светъл пример за свещенослужителите от Сливенска епархия.

Бог да го прости! Вечна и блажена да бъде паметта му!

Сливенска митрополия

Българските страдалци от април 1876 г. в проповеди на руското духовенство

От стр. 1

Ужасяващият вид на тези трупове и развалините предизвиква неволно бягство на оцелялото население, останало в пълния смисъл на думата без покрив и без кръвен хляб".

Тези възвания, както и сведеността за издевателства на поборителя се публикуват в светския и църковния периодичен печат.

В официоза на СК. Синод на РПЦ „Церковный вестник", богословските издания „Православное обозрение", „Богословские труды", съответните „Епархиальные Ведомости", „Церково-общественный Вестник", се печатат кореспонденции, дописки със заглавие „Скръбната летопис на Изтока", съобщения за „страдащите от турския деспотизъм славяни", „тежко страдащите от варварските зверства на турските славяни", „страдащите от турските славяни" или просто „В полза на славяните".

Макар и по бюрократичен път, архиереите се разпореждат свещениците да прочетат възванието на Санкт-Петербургския отдел на Славянския благоотворителен комитет.

Друг начин, по който архиереите са съдействали за узнаване на ужасните зверства на поборителя, макар също бюрократичен, са окръжните.

На 1 септември 1876 г. Вятският и Слободски епископ Аполос пише на духовенството си: „Болобедните турци нападат техни-

те населени места, изпепеляват техните жилища, разграбват имуществото им, опустошават нивите им, убиват хиляди беззащитни старци, жени и деца и с нечувано безсърдечие утоляват върху нещастните жертви с неговяшка страст своята жестокост. Между тях се намират изверги, които пред очите на майката разсичат детето и на парчета и принуждават майката да яде от тялото на своето дете („Нива", № 34), разпорват корените на малки деца и бременни жени, осемдесетгодишни старци побиват на кол и ги оставят да умрат от бавна и мъчителна смърт. Никакви думи не могат да опишат целия ужас от сиревпостта на турците".

Подолският епископ Тегоногостия възлага на протоиерей Евгений Струмски и свещ. Мойсей Дороновича да организират кампанията в помощ на българските страдалци.

Даже при събиране или провеждане на свещенически конференции, руското духовенство не забравя своите страдащи съслужители и тяхното паство. Обикновено архиерейският наместник се обръща към тях: „Ето защо ви моля, възлюбени съпастири и служители на трапеза Господня на изобилната любов, да станем от местата си и да изпеем „Вечная память" за приснопаметния полковник Киреев и за всички паднали на бойното поле и положили душите си за вярата и свободата на славянните, както и за всички избити от турските зверства и фанатизъм мъченици".

Най-вълнуващо е живото слово, словото на свещеника и архиерея

Първата проповед след Априлското въстание, произнесена, или по-скоро публикувана и открита от нас, е

то разказва за безпощадното избиване на християните и говори, че не щадят „ни жени, ни деца, палят, режат, поругават Кръста". Ужасяващите събития се описвали и по следния начин: „Потоци се леят невинни християнска кръв на нашите братя по вяра, дух, по плът и кръв – славянните" или „и всичко това е затова, че те – тези наши братя – са християни!"

Тук ние виждаме първата и главна причина, поради която балканските славяни, в това число и българите, са подложени на такива жестоки мъки и страдания. Това според руското духовенство е поради фактма, че са православни християни.

На 11 юли 1876 г. свещ. Константин Кедрой започва своята мисия за запознаване на своите енориаши с тежката съдба на поробените българи, като разказва кои са те, какво общо имат с русите, защо тези братя са въстанали против турците, колко тежко е сега положението им в тази неравна борба. Следтова не минавал нито един неделен или празничен ден, нито някой обществен молебен извън храма, когато при една или друга църковна служба да не говорели нещо за братята мъченици.

На 12 юли 1876 г. с благословението на Смоленския епископ Йосиф, игуменът на Ивановския манастир Възлавил „молебен към Господа Бога, за да изпрати Своята благодатна помощ на нашите братя славяни, страдащи за вяра и свобода, които им се отнемат против всички правила на човеколюбието".

Най-много проповеди за българите произнася архипастирът на Орловци, Орловският и Севски епископ Макарий (Миролюбов) 1867-1876, по-късно Архангелски 1876-1879), както предвестник и вдъхновител за бъдещите подвизи на Орловските дружини по българските полета и планини. На него принадлежи рекордът от публикувани проповеди за 1876 г. – 14 на брой. На 21 юни той поканва представителите от различни сфери на орловското общество в архиерейския си дом и открива първия „Комитет за спомоществоваването на славянските семейства, пострадали в България".

На 25 юли отново в Орел протоиерей Евгений Остромисленский най-подробно цитира цифри на убити жени и деца и имената на опожарените манастири в България, както и свещ. Петър Ляшкевич в храма „Рождество Христово" в гр. Витебск.

В своето „Слово о помощи славянам" орелският свещеник напомня за българите, като говори и за въстанието в Босна и Херцеговина от 1875 г.: „В безумната си злоба срещу всички православни, поклонниците на Мохамед, турци и черкези, нападат кротките и мирни българи и херцеговци и с всевъзможни средства измъчват невинните: хвърлят ги живи в огъня, зарийват ги живи в гробовете, чупят им ръцете и краката, избождат им очите, режат им носовете и ушите, побиват мъжете на кол, а на жените изгарят гърдите с горящи въглени. Да не говорим за всевъзможното насилие и поругание над женския пол.

Злодеите не щадят нито пол, нито възраст

Нахлули веднъж в християнско училище и заклали до 200 деца. Изтръгвали от ръцете на майките кърмачета, наклъвали ги на малки кьсове и с бруталин смях ги хвърлят във въздуха и ги улавят с остриетата си. А как постъпват с пленниците? Затварят ги със стотици в толкова тесни тъмници, или домове, където не можеш нито да легнеш, нито да седнеш, за кратко време се задушават от злосмърдото. Какво варварство! Какво зверство!"

Проповедникът продължава, като разкрива

отношението на изверите към самото духовенство:

„Но ако туриите така нечестиво постъпват със словесните овци от стадото Христово, то можете да си представите колко по-нечестиво изтезават и измъчват пастирите на това Божие стадо? В едно населено място нахлули в църквата и тутакси разпъвали на кръст шест свещеници, после видели още двама в пълно църковно облачение, хвърлили ги върху тях и ги посекли. А колко християнски църкви и манастири осквернили и подпалили! В България изгорили манастира на св. Теодор Стратилат, манастира на св. Безсребреници, манастира на св. Петка, манастира на св. Николай, манастира на Пресвета Богородица. Струва ми се, че цяла България и Сърбия ще обхванат в пустиня, ще изсушят с пепел и ще ги потопят в християнска кръв, ако могат. Освен това представете си, в какво жалко състояние са сега тези православни жители, които се укриват в горите и планините от турския ятаган и огъня? Бродят горките на цели тълпи от село на село".

Особено трогателно, проучвствено и вещо тези познати за нас ужасни картини са описани от прот. Петър Лосев, ректор на Вологодската духовна семинария, във Всеградската църква на Спасителя Във Вологда. На 1 август 1876 г. на панихидата за пострадалите християни той казва: „Ето разграбените и опустошените от огъня села в България, където много хиляди човеци от всякаква възраст и пол са станали жертви на дивата и свирепа неистовост на варварите и обезобразените им трупове, оставени без погребение, бивают разкъсвани от кръвожадните зверове и хищни птици. Ето сградата на училището, в което са се помещавали десетки деца, млади, свежи, със светли надежди за живот, а сега тя се е превърнала в тихен обсад, където те лежат бездиханни, обезобразени и осакатени. Ето храмове, които някога са блестели с благолепие и красота и с извършване на тях песнопения и молитви са подбуждали и подкрепвали благоговейни чувства; сега в тях цари мъртва тишина, те са ограбени и обезобразени, в много от тях могат да се срещнат измъчени и приковани на кръст служители на църквата, като че ли за поругание над нашия Спасител, Който положи кръста за основа и красота на църквата Си... Като си представяме всички тези ужасни бедствия, можем да мислим, че множина от тези нещастни страстотерпци изливат мъката си с думите на пророка: „О, кой ще ни даде воа за главите ни и извор на сълзи за очите ни! (Иер. 9:1) Защото затворниците се от сълзи очите ни, вълнува се утробата ни... когато деца и кърмачета умират от глад... бракът простря ръка върху всичко...най-драгоценно и въжделено; смаза пътята ни и кожата ни, строши костите ни; загради ни и обиколи с горчила и теглила" (Плач Иер. 2:11; 1:10; 3:4-5).

За да разберем какво поразително влияние оказват събитията в България през април 1876 г. върху руското духовенство, ще споделим, че досега сме успели да съберем публикувани 24 проповеди само за месец юли, през август те достигат до 38, като до края на 1876 г. общо откритите публикувани проповеди, касещи страданията на българите, наброяват 135.

Накрая не можем да не подчертаем изрично

огромното значение на руското духовенство,

което има най-голямят принос за разпространението на сведенията за непобиращите се в ума издевателства над поробените българи.

В градовете обикновено се получава повече информация за световните събития, в това число за страданията на източните християни. По-интересно е, че в селата, особено най-отдалечените, единствено обществениците е имал достъп до информация и е бил осведомен за световните събития, а съществено е разполагал с църковния амвон и се е възползвал възможно най-пълноценно от тази възможност да говори на своите енориаши. Така, благодарение на руското духовенство, и в най-глухите села на Сибир, степта и тайгата достига скрбната вест за многострадалните българи, което оказва голямо влияние за обявяването на Освободителната война.

АКТ ЗА КАНОНИЗАЦИЯ

на Баташките и Новоселските мъченици

В името на Отца и Сина и Светия Дух

Водени от свещени дълг пред Бога, Църквата и Отечеството, след надлежно проучване на живота и подвига на мъченически засвидетелили за вяра и род в тяжелчината за България 1876 г., в село Батак и в Новоселските девически манастир „Свети Тройца", православни християни, Светият Синод на Българската православна църква определя така:

Угодно бе на Светаго Духа и нам (Дян. 15:28) да бъдат причислени към лика на светите Божии угодници за всеобщо църковно почитане следните – известни по имена и неизвестните мъченици за вярата от Българския род:

1. Свещномъченици Нейко и Петър, енорийски свещеници в село Батак, които, по подмамване на Добрин Пастерн, началник, нашия Господ Бог Исус Христос, пред лицето на живота си се спасинето на повярвалите им словесно стадо (Йоан. 10:3), и на тях се случи дадоха примера за отстояване на вярата си в Христа Спасителя и с кръвта си се изпръска за вечността – в основа да угодбрейте на Бога и на вяра и в страданията. С цинта на всичко на-малко и силно и славни се нарекъ; те – на истински Христови мъченици – се удостоиха за вярата си с техния живот и така дадоха пример и уповане на последвалите. И те в изпрошения от Господа пасоми да изберат вечного спасение пред временните и преходни земни блага.

2. Мъченици Тренофей, Сила, Петър и Вранко, тъй-като вечар от село Батак, неотклонно се удостоиха да мъченически-та участ своите духовни пастири, потвърждавайки по тоз-ни начин тяхнотo мъжество пример и превръщайки се в свети-ни на Христовата вяра. Изкупили в кръстните Си страдания новозавоя род и отворили Сина на Господа Спасителя. Затова и тези последователи вдъ-хнати в Христа на Господа. Пренебрегнали земните блага и преходно-то земно добруване, те в страданията си оставиха вярни до смърт на Христовата и получика мъченическа венца на вечната слава, като достойни за Небесного отца.

3. Мъченици Никола и Петър, Георги, Иванчо и Стоян, Райна, Стефанка, Анка и Лза, и всички останали, мъченици избити за вярата си, не-известни за летописите, но из-вестни на всевидеца Бога, имя-тени на сито Батак, и всички ре-ще помнена думите на Спасителя „Аз Мене гониха, и вас ще гонят" (Йоан. 15:20) и чете истинско съпровождие беше на небесата, а награда – нетлен-ния венец на светостта.

4. Мъдреци-мъченици Ан-гел, Тройн, Георги, Иванчо, Петко, Сисса, Богдан, Стоян, Тонка, Гина, Марийка, Райна, Иван, Петра, Петър, Илин, Ан-гел, Яка, Исера, Писа, Катерина, Катерина, Райна, Нано, Ряд, Цвета, Петко, Нона, Никола, Рада, Станислава, Елена, Дина, Стойко, Парашкева, Милко, Андон, Галина, Лулчо, Цанко, Ванчо, Стоянка, Дена, Неделя и всички други, останали низ-вестни, неизвинени жертви на Ба-ташкото клане, поетрпили участта на четирнадцатестте хи-ляди Витановски младежи на за-кото Господ е казал в Евангелието, че тяхно е Царството Небесно (Мат. 19:14).

5. Свещномъченици Нико-ла, енорийски свещеник в се-ло Ново село (днес град Ардино), и Георги, енорийски свещеник в град Свиленград, зани-мали мъченическия на 9 май 1876 г. Достойни пастири на повереното им от Господа стадо, те без колебание приемаят венеца на мъченичеството, та с жертвения си подвиг да уяви-рат и останалите в истинското-то Христово учение – за „ниякой няма любов по-голяма от тая, да положи душата си за своя ближни" (Йоан. 15:13) и да станат свещени на Господа Дядо и и стадото, и разпръс-транени общарини житие на сва-ти Батакски и Новоселски мъ-ченици, за наставление на кли-рци и миряни и за преслава на Христовата Църква, и за спе-сение сватя из целия правосла-вен свет.

6. Вестта за прославата на Баташките и Новоселските мъ-ченици да се отвежда с надеж-но послание до вернте чада на отбелязяка православна църкова.

7. Да се съобщи за пренос-ливанего на Баташките и Но-воселските мъченици в сонма на светите на Православната те на Помостните православни-ци-церкви.

8. Да постановта на ново-връзласвените Батакски и Ново-селски мъченици Господ да да-рува милостта Си над всички онези, които с вяра и любов прибягат до небесните им мо-литви.

Амин.

София, 3 апрян 2011 г.

ПРЕДСЕДЕТЕЛ НА СВ. СИНОД
МАКСИМ
ПАТРИАРХ БЪЛГАРСКИ И МИТРОПОЛИТ СОФИЙСКИ

ЧЛЕНОВЕ НА СВ. СИНОД:
† Врачански митрополит **КАЛИНИК**
† Сливенски митрополит **ПАНАРИОН**
† Видински митрополит **ДОМЕТИАН**
† Варненски и Великопреславски митрополит **КИРИЛ**
† На САЩ, Канада и Австралия митрополит **ЙОСИФ**
† Западно- и Средноморските митрополит **СИМЕОН**
† Великотърновски митрополит **ГРИГОРИЙ**
† Русенски митрополит **НЕОФИТ**
† Неврокопски митрополит **НАТАНАИЛ**
† Пловдивски митрополит **ИГНАТИЙ**
† Старозагорски митрополит **ГАЛАКТИОН**
† Ловчански митрополит **ГАВРИИЛ**
† Пловдивски митрополит **НИКОЛАЙ**
† Дросотоски митрополит **АМВРОСИЙ**

Архиереите взеха участие в признчата св. „Литурги

Литийното шествие около храма след канонизацията

Много миряни взеха и радостта на признаха

Тържествена служба на светите Баташки и Новоселски мъченици

Духовници и миряни от цяла България изпълниха до краен предел Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски", за да съучастват в радостта от тържествената прослава на новоканонизираните светии на Българската православна църква – Батакските и Новоселските мъченици. Земната църква – едно с лику-ващата небесна църкова отпиши молитви и славословия кьм Бога, Който милостиво и погледнал на-дъта, чрез които те са спасоби-ли с Божиятa благодат и щастие и е прославил светите новоканонизирани мъченици.

С тържествен камбанен звъ цъ-ковото изпълнение посредца и ранната утрня на 3 апрял предстоятеля на родната ни Църкова Нетино Патриарх Български и митрополит на Софийска митрополит Максим, който отслужи правилнчния литургия. В съслужение с Светейшия патриарх около светия Престол застанаха всекопреосвященните митрополити: Врачански Калиник, Сливенски Панарион, Видински Дометиан, Варненски и Великопреславски Кирил, Пловдивски Игнатий, Старозагорски Неофит, Неврокоски Натанаил, Ловчански Гавриил, Пловдивски Николай, Дросотоски Амвросий; преосвещените епископи: Стобийски Иларий, Тиквеиноделски Тихон, Доволски Теодосий, Марикановолски Константин, Адриановоски Евлогий, Знепоски Йоан, Вельчски Спиридон, Дряговитийски Давид, Травнолоски Варнава, Агатонийски Борис, Константийски Антоний, Бранишки Григорий, Главински Йоан.

Участие в правнчното богослужение взеха и сванарим. Амвросий – игумен на нашия Зографски манастир „Св. Георги" от Света Гора – Атон, и представителите на Руската и на Румънската православна църкви в България – йером. Зотик (Гаевски) и старооф. ик. Нетуй Опра.

От страна на българското свещенство и съборната богослужба съучастъка архим. Виктор, архим. Доновей и архим. Арсений, ректорите на двете ни духовни семинарии – старооф. свещеник. Захарий Дечев и прот. Добромир Костов, дъвет свещенници от Софийска епархия и по петима от Ловчанска и Плевнска епархии, в знйтъ дюцедет попадат Анрийци и Батак.

Молитвено участие в богослужбата взеха и представители на Народното събрание на Р. България г-жа Цецка Цачева, президентът на отстрана Георги Първанов, министрите: генерал-майор Ангел Марин, директорът на Дирекция „Вероизповедания" Емил Велинов, кметъ на Софи г-жа Йорданка Фандъкова, депутати и други официални лица.

Сред отпуста на св. Литургия, по време на който бяха поменати родни със светите в Батакските и Новоселските мъченици, Българс-кият патриарх и служещите с него епархийски митрополити и епископи излязоа от светия Олтар и застанаха в средата на храма, където на предварително подготовени два анали бяха поставени иконите на новоканонизираните светии.

С огромно всъдение всички изслушаа Патриаршеското и Синодално послание на Св. Си-нод по повод канонизацията, което бе отлас-но от авлова от главния секретар на Св. Синод, Стобийски Йоан.

Сред слова с благъсла: „Благословени, светии Владетел милостив отсвещаството на иконите, което бе извършено от Патриарх Максим

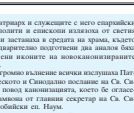

Патриарх Максим прие с поклони на новоизлетите икони

Светейшия патриарх отправи молитвя към Господ: „...Погледни и сета на тези иконо, кои-то са ивиа-ковите и всеи пламет на Твоите светии са. Батакски мъченици и св. Новоселски мъченици, и с Твоето небесно благословение ги благослови и освети, та всички, които ги почитат, поклонят се пред тях и се молят, ходатаи да ги имат и молят за тях кото за Твоя рабя и приятели са. Батакски мъченици и св. Новоселски мъченици, и мъдоствени та поскъ-лущай и богати са обдари; избавай ги от всяка скръб и жъчи, от всяка душевна и телесна болка; ръководи ги и ежедневно; бъди ходатаи и милосърдие по молитвите на Твоите светии са. Батакски мъченици и св. Новоселски мъченици. Защото Тя и извори на освеще-нието и подаетъ на добрините, затова просъ-ваме Тебе заедно с Твои единородни Син и и пресветия, благ, и животворящи Твой Дух, сега и винаги и во вяки вяков. Амин!" След молит-вата Патриархът порьсъ тръжъствно иконите със светена вода при пеенето на тропарите на мъченците.

След това светейшият Български патриарх, пръмерите на БПЦ и свещенството се поклъ-наха благоговейно пред светите икони. Сред отпуста цъдяно жъркото изпъпение, начело със светите иконо на Батакските и Новоселските мъченици и хоругви, излезе за литийно шестие около храма, отдаяйайки околоцвъ-мъ пространства и ръцда, носещ името на Божиятa Премъдрост, с тропарите на вьзна-ся на новоканонизираните светии и тържест-ен камбанен звън.

След това светите иконо бяха положени на амалите в средата на храма и всичкото мно-жество от народ се споделоайте чаесте, кои-то бяха трансформирани кьм Плъвдивска и Ловченска епархии.

Светите Новоселски мъченици ще бъдат чес-тити самостоятелно на 9 май, а денят ще прослави на светите Батакски мъченици ще бъде 17 май.

Светя Батакски и Новоселски мъченици, молете Христа Бога за всички нас! Амин!

Александра КАРАМЕДЖИЕВА
Снимки: Емилиян ДИМИТРОВ и Тина ВЪЗМАНОВА

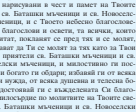

Хиляди християни заедно със своите духовни пастири се събраха под купола на храма

Патриаршеско и синодално послание по повод канонизацията на Баташките и Новоселските мъченици

Вълюбени в Господа чада на светия ни Църкви.

Със сърца, преизпълнени с духовна радост, съобщаваме, че в изпълнение на свои свещен дъл- пред Бога, Църкви-та Отечеството и ца-ря-та-та-ро-ди-ни-ни-ни

Живот без остатък посветен на Бога

От стр. 1

Когото и да попитах от неговите съработници в певческото изкуство и в църковното служение, чувах суперлативи, изграждащи образа на един изцяло потопен в църковната атмосфера човек от самото си раждане до днес: семейството, в което е израснал, образованието му, семейството, което сам създава, неговото служение и обкръжението му, стремежите, вълненията, трудовите и въздействията му – всичко е посветено на Църквата и служението Богу. Човек строго православен, коректен, сердиран, който пръв всичките години на своето служение неустрашимо и с изключително достойнство отстоява позициите и авторитета на БПЦ.

Отец Стефан е роден във Видин на 31 март 1936 г. Единствено дете е в свещеническо семейство. Баща му е енорийски свещеник в с. Видло и с. Гърко (дн. Дунавци). Отец Стефан Марков разказва, че по време на Втората световна война баща му е полкови свещеник. Когато през 1945 г. се завръща от фронта, е задържан под стража от народната власт. Точно на Бъдни вечер. Изправен е пред т. нар. Народен съд, а обвинението е, че е „въвел България във война с обединените народи". Двадесет часа е бил измъчван на електрически стол. От електричеството, което прокарват през тялото му езикът му се набраздява. Отец Марков, тогава едва 10-годишен, присъства на делото. Завежда го дядо му. Вълреки невинността си, баща му за пет години е лишен от граждански и политически права.

Репресиите срещу баща му и семейството не отклняват о. Стефан от начертания му път и през 1949 г. той постъпва в Софийската духовна семинария. Той е от випуска, който постъпва в София, но след няколко месеца Семинарията е преместена при гара Черепиш. След завършването й постъпва в Духовната академия в София. Веднага след като завършва висшето си богословско образование започва работа в църковната администрация. Първоначално като куриер в Светия Синод, като началник на готовата продукция в свещоливницата, финансов ревизор в Софийска св. митрополия.

Още при пристигането си в София като студент по преподъка на отец Йордан Мицов, дългогодишен солист на Хоровата капела „Светослав Обретенов", започва да учи вокално пеене при Геновева Списаревска, преподавател в консерваторията, и ходи редовно на уроци при нея до 1984 г., когато тя почива. След това до 2001 г. протодякон Марков продължава да поддържа гласа си при Райна Михайлова – народен артист, прекрасен преподавател и прекрасен дълбокорелигиозен човек, завършила музикалното си образование със стипендия, дадена й от Русенския митрополит Михаил. Тя имала убеждението, че този, на когото Бог е дал глас, трябва най-вече на Бога да пее, Него да славослови и да украсява с таланта си Божия дом – храма. Убеждение, което и отец Марков носи дълбоко в сърцето си и което определя житейския му избор и служението му.

С храм-паметник „Св. Александър Невски" е свързан от 1955 година. Веднага след завършването на богословското си образование се явява на конкурс и го приемат в състава на хора, а само след няколко месеца диригентът Ангел поп Константинов го прави солист на състава. Негов духовен наставник е Левкийски еп. Партений, когото дълбоко почита. Жени се за племенничка на архиерея, от който брак има две деца – Йоан, дългогодишен свещеник, и Бона-Мария. На 10 септември 1967 г. еп. Партений в качеството си на викарий на Софийския митрополит го ръкополага в митрополитската катедрала „Св. Неделя" в София за дякон, а от следващия ден постъпва на служение в патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски". По онова време еп. Николай Макариополски е предстоятел на патриаршеската катедрала и едновременно с това – ректор на Духовната академия. Именно той препоръчва на патриарх Кирил своя студент Стефан Марков за дякон в катедралата.

Като щатен дякон към храм-паметника поема задълженията и на счетоводител-касиер при храма и секретар на църковното му настоятелство. По това време в катедралата служи и именитият протодякон Флавиан Григориев Иванов, който е с руски произход и вече е доста разкланено здраве. Служи в храма до 1976 г., след което протодякон Марков остава сам.

Разказва, че когато постъпил в храма, той се отварял сутрин в 8 ч. за сутрешна богослужба и се затварял в 12 ч. В 15 ч. се отварял за вечерното богослужение и се затварял в 17 ч. Тогава църковното настоятелство под председателството на еп. Николай решило храмът да бъде отворен от 7 до 19 ч. Посещаемостта се увеличила, приходите и задълженията – също.

Като свещенослужител отец Марков с изключителна ревност изпълнява своето служение. Той от самото начало обиква и избира за свое служение дяконството – вероятно заради любовта си към певческото изкуство. Винаги идва пръв в храма, за да почисти и подреди в олтара всичко необходимо за богослужението. Неговият дългогодишен съработник и приятел доц. Д. Димитров казва за него, че е отказвал турнета в чужбина, считайки, че нищо не оправдава отсъствието му от богослужение в храма.

Със своята богата култура и изрядна богословска подготовка дякон Марков често произнася и проповеди в храм-паметника. Живо се интересува от всичко свързано с историята на ПКСХП „Св. Александър Невски", събира сведения, документи и подготвя книга за историята на храма, която поради липса на средства все още не е издадена.

През 1974 г. за храмовия празник на 23 ноември в страната гостува руска църковна делегация. По време на всенощното бдение в навечерието на празника по решение на Св. Синод на БПЦ Ленинградският митрополит Никодим го отличава с офиката „протодякон".

– Винаги съм се старал – казва отец Марков – и по препоръките на еп. Партений, да не се наслаждавам на гласа си, а да не забравям, че песнопението е молитва, че то е отправено към Бога и винаги текстът трябва да преминава през ума и сърцето ми и така да музицирам, че да предам това молитвено настроение и на богомолците. Това е разликата между артиста в операта и духовника в храма, който има музикална дарба – разбирането откъде го имаш този талант и Кому трябва да служиш с него и как.

Именно това става отличителна черта на протодякон Стефан Марков и при неговите солови изпълнения при записите на църковни песнопения, които той осъществява като солист на различни хорови формации. Незабравимо и неповторимо остава неговото изпълнение с хора на храм „Св. Александър Невски" на сугубата ектения от „Демественная литургия на св. Йоан Златоуст" на композитора Александър Гречанинов, който изпълняват и знаменитите Фьодор Шаляпин и Борис Христов. Тя е композирана със съпровод на орган, но доц. Д. Димитров прави нов аранжимент и замяня органа с хор. Поради прекрасното съчетание между великолепния солов бас на протодякон Марков и дяконското му служение става възможно изпълнението на тази забележителна ектения и по време на богослужение.

Протодякон Стефан Марков е участвал като хорист и солист в почти всички звукозаписи на църковна музика на плочи и компактдискове с хорове като: „Смесен хор при ПКСХП „Св. Александър Невски" и смесен хор „Св. Софрений Врачански" с диригент доцент Димитър Димитров; в запис през 1979 г. със сборен църковен хор и запис през 1980 г. със Софийския свещенически хор под диригентството на архим. Неофит (сега Русенски митрополит), с камерен ансамбъл „Св. Йоан Кукузел – Ангелогласния" с диригент доц. Димитър Димитров; със Софийския свещенически хор през 1992 и през 1999 г., мъжкия хор при катедралния храм „Св. Неделя" през 1999 г. и с мъжки хор „Св. Йоан Рилски Чудотворец" през 1994 г. с диригент Кирил Попов (сега протойерей); със Софийския ортодоксален хор с диригент проф. Мирослав Попсавов и др.

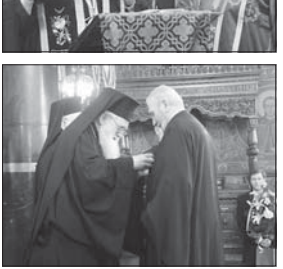

През 1998 г. отец Марков се пенсионира и административите му задължения към храма поемат семейство Калайджиеви. Но той продължава да свещенодейства както в патриаршеската катедрала, така и навсякъде, откъдето му отправят покана. Служи в различни храмове и епархии, участва в богослужбите по повод по-значими събития в БПЦ. Написва и книга за Левкийски еп. Партений и друга – посветена на православната икона.

Преди 6 години отец Марков губи съпругата си, която е негова опора, съветник, верен коректив в продължение на 45 години. Тъгува много. Но разбира, че и това, както и прекрасните години на съжителство във взаимна любов и разбирателство, е по Божие допущение и милост.

От известно време протодякон Стефан Марков губи певческия си глас. Според лекари – на невроген основа. Загубата на този дар Божий, който без остатък е полагал десетилетия наред пред Престола на Божий кат жертва чиста, невъзможността да служи в храма го измъчва много. Воден от разбирането, че човек трябва да подпаса пред Престола на Бога най-доброто, той се оттегля от служение, а в нашия църковен живот остава осезаема празнина.

С напредването на възрастта човек неизбежно губи все повече неща, които в младостта и силата си е приемал като даденост, но когато примера тези загуби с вяра и упование в Бога, придобива не по-малко важни дарове – търпение, смирение, мъдрост, крепка вяра и надежда в Бога. А отец Стефан Марков, без съмнение, има и силна вяра, и надежда, и любов към Бога, на Когото служи с всичките си сили и дарования през всички дни на своя живот.

Живот, който в разговора ни без колебание обобщих като достоен, а протодякон Марков след кратко мълчание ме поправи: „Скромен!"

Александра КАРАМИХАЛЕВА
Снимки:
Весела ИГНАТОВА

Покоряването на Космоса и християнската вяра

Архим. ЕПИФАНИЙ (Теодоропулос)

Човечеството днес се намира пред едно техническо чудо: покорена е Луната! Да се радва ли човек на това постижение, или да бъде скептичен?

От социална гледна точка, можем да бъдем резервиран, като се има предвид, че за покоряването на Космоса се изразходват колосални суми, а все още не е премахнат гладът на земята. От религиозна гледна точка обаче, проучването на Космоса не само не съдържа нищо уюрнтелно, но и помага за по-задълбоченото разбиране на величието на творението. „Защото от величието на хубостта у създанията ще се познае сравнително Виновникът на тяхното битие" (Прем. 13:5).

Стига само да се опазим от опасността от превъзнасяне. Стига да не ни завладее духът на хората, построили кулата, за които повествува книга Битие (11:4). Стига да не кажем в ума си Луциферовите слова: „Ще възляза на небето, ще издигна престола си по-горе от небесните звезди... ще възляза в облачните висини, ще бъда подобен на Всевишния" (Ис. 14:13-14).

Ако избегнем тази опасност, тогава изследването на Космоса не само няма да ни навреди, но ще ни бъде от голяма полза и ще ни доведе до прослава на Божието име.

Преди 3500 г. богодъхновеният боговидец Моисей казал, че човекът е „образ" на Бога. Но на кой Бог? На един Бог Всемирен, Всемогъщ, Премъдър, Свят, Справедлив, Творец и Господар, Крепител на цялото мироздание. Този е Богът на Моисей и на Тоя Бог преди 3500 г. човекът е наречен „образ". Затова, като виждаме днес удивителните постижения на човека, свидетелстващи за чудна мъдрост и сила, като виждаме смайващите изобретения на човешкия интелект, не може да не признаем, че наистина богодвижима ръка е написала горната характеристика за човека във време, когато той нито си е представял, нито дори е предчувствал заявяванията, до които по-късно щял да достигне.

Свещеното Писание говори, че Бог, създавайки човека, го е понизил с малко нещо спрети ангелите: със слава и чест го е увенчал и го е поставил владател над творенията на Своите ръце (Пс. 8:6). А кои са делата на Божиите ръце? „Кога гледам Твоите небеса – дело на Твоите пръсти, месечината и звездите, които си поставил" (Пс. 8:4). „В началото Ти, Господи, си основал земята, и небесата са дело на Твоите ръце" (Пс. 101:26). При това Бог приозвава човека да покори не само материалното небе, но и духовното, и да живее там, в безкрайната вечност, съзерцавайки лице в Лице красотата на своя Архетип. Колко голямо е достойнството на човека! Цялото материално творение, в Божиите очи, не се равнява на цената на едно единствено човешко същество, на едно малко дете или един безпомощен старец (вж. Мат. 16:26).

Мнозина си задават въпроса: ако се докаже наличието на разумни същества и на други планети, няма ли това да подкопае основите на християнската вяра?

Но християнската вяра не е човешко изобретение; тя е Божие откровение и като такава е Истината – както на земята, така и на небето. Тогава какво откривателство, какво изобретение, какво постижение е в съответствие да постави под съмнение богооткровената Истина? Ако и на други планети живеят разумни същества (разбира се, говорим хипотетично, защото нямаме никакво научно доказателство за това), тогава ще имаме някой от следните три варианта: а) онези „хора" ще живеят в съответствие, в което са живели Адам и Ева в рая преди грехопадението; б) те ще се намират в същото състояние като нас, а пък Бог ще се е погрижил, както Той знае, за тяхното спасение; в) Господната жертва на Земята ще е валидна и за тях. Кой знае дали нашето достигане до другите светове не обслужва премъдрите планове на Божия промисъл? Отидохме на други континенти, като Америка, и там проповядвахме Евангелието. Какво по-различно, ако същото се случи и с хора не от други континенти, а от други планети? Разбира се, всичко това е хипотеза, но казахме, че говорим хипотетично.

Ако все пак се докаже наличието на разумни същества на други светове, тогава думите на апостол Павел за „друга някоя твар" (Рим. 8:39), която днес се разглежда като просто предположение, ще се окажат пророчески.

Човешкото знание ще напредва. Постиженията на науката и техниката всеки ден ще смайват очите ни. Човекът, този малък бог, „образ" на великия Бог, разгръщайки непрекъснато чудесните способности, с които го е надарил Създателят, ще стигне до главозамайващи открития. Вътреки всичко това обаче, ще продължава да бъде един трагически синтез между „величие и нищожност", за който така хубаво говори Паскал и ще има нужда от Спасител и Изкупител, Който да го избави от греха и смъртта. И дори да достигне краищата на вселената, дори да преобръне не слънца и галактики, никога няма да намали силата на Августиновите слова: „О, Боже мой, Ти си ни създал за Себе Си, и поради туй човешката душа никога не усещо покой, освен само при Теб!" Цялата Вселена не може да задоволи човешкото сърце. Покоряването на Космоса няма да създаде „ново" богословие, както неуместно се изказаха някои, нито ще донесе мир, нито ще разреши душевните проблеми на човечеството. Историята на света, на целия свят, видим и невидим, се разделя – веднъж завинаги с разделяна – на две ери: преди Христа и след Христа! Човекът стъпва на планетите и „покорява" Космоса, а не е господар дори на самата земя, доколкото плащеница сянка на смъртта на всяка крачка се разпространява застрашително към него. Изцигаме се към звездите, а съцвеременно потъваме в бездните на страстите. Преодоляваме земната гравитация, а сме непреодолимо привлечени от тинята вътре в нас. Стъпваме на Луната, а сме стъпкани и скръцнени от низки похоти. Изглеждаме наперени в звездните висоти, а се ръкаляме безспир в блатото на злото. Покоряваме небесните тела, но как ще покорим нетлението и блажената вечност? Как ще достигнем висините на безсмъртието? Само чрез Иисуса Христа, „предадения за нашите грехове, възкръсналия за наше оправдание" (Рим. 4:25). С вяра в невидимото Енох (Бит. 5:24) и Илия (4 Цар. 2:11) преди хиляди години станаха астронавти и небешественици, а апостол Павел се възкачи („с тяло ли, не зная; без тяло ли, не зная: Бог знае") по-горе от съзвездия и слънчеви системи и стигна „до трето небе", и „чу неизказани думи, които човек не може да изговори" (2 Кор. 12:4). Но какво говоря? Човекът, човешката природа, тварната и несъвършена, и ограничена човешка природа, възпряста от вплътлиния се Бог Слово и съединила се ипостасно в Неговото Лице с Божеството, премина и надмина всички висини, осеяани и мислени, възкачи се над херувимите и серафимите, получи надземно и наистина световно измерение, бе обожена в пълния смисъл на думата, стана обект на богослужебно поклонение от ангели и архангели, и „облечена в благолепието на нетлението" (Пасхален канон, римос на 7 песен), седна „отдясно на величието" на Бога Отца и пуча за задно с Него во вели веков! Имал ли по-голяма висота от тази? Несъмнено, не! Никоя ракета, човешко или ангелско изобретение, не ще може никога да ни издигне до такава висота. Никоя материална ракета, дори да надмина всяко съвършенство, не ще може никога да изстреля земния човек в надмирните селения на божественото Величие и да задоволи сърцето му. Единственият уред, който може „да ни заведе до висините" Божии, е „редът на Иисуса Христа, т.е. Кръстът" (св. Игнатий Богоносец, послание до Ефесяни, гл. 9). Най-високата точка в цялото творение е и ще бъде, до свършека на света, малкият хълм на Голгота. Там и само там, под сянката на сини окъравен Кръст, ще намират отдих пътниците в настоящия живот и ще се спасяват от вергите на греха и на смъртта. Неявяващи и съмняващи се, „вкусете и вижте" и от опит познайте...

Колкото и хилядолетия да изминат, колкото и да се развиват наука и техника, каквито и скокове да извръщи човек, колкото и високо да се изкачи, един глас, сладък, но и мощен, нежен, но и грьмовен, изобличаващ, но и утешаващ, ще продължи да се чува безспир сред хилядите шумове, да отеква ясно във всички широчини, дължини, дълбочини и височини на Вселената: „Дойдете при Мене, всички страждащи и обремесени и Аз ще ви успокоя; вземете Моето иго върху си и се получете от Мене, понеже съм кротък и смирен по сърце, и ще намерите покой за душите си" (Мат.11:28-19).

Бог и космонавтите

Господин Редактор, прочетох вчерашната Ви редакционна бележка, която много хубаво коментира наивното извеление на руските космонавти, че „не са срещнали Бога никъде във Вселената". Но наивността е само един аспект на това извеление, както друг негов аспект, според списанието на Ватикана, е неговата провокативност.

От друга страна обаче, това извеление е едновременно и трогателно, и наистина ценно. Трогателно и ценно, защото виждаме, че религиозното чувство е не само вродено, но и толкова мощно и дълбоко вкоренено в човека, че дори полувековно комунистическо „просвещение" (разбиращ „промиване на мозъците") не може да го изкорени напълно.

Ако руските космонавти бяха напълно убедени в несъществуването на Бога, нямаше дори наум да им дойде да... изследват съществуването Му във Вселената или дори просто да... наблюдават дали няма да Го видят по време на своето космическо пътуване. Никой не изследва нещо, което непоколебимо отрича. Никой не се занимава с нещо, чието несъществуване прокламира с непоколебима вяра. Ако аз, например, никога се изкача на върх Олимп, дори няма да помисля да хвърля поглед наоколо, търсейки... Зевс или Хера, или Арес, или Хефест. Затова, ако и руските космонавти бяха атеисти, без да се съмняват, нямаше дори да си помислят да изследват Бога във Вселената. Но хората не са яврали непоклатимо в своето невяре. „Да, не съществува Бог, това е напълно сигурно, но за добро или за зло – нека хвърлим един поглед... да не би да Го видим!" Какъв вид атеизъм е това? Чрез споменатото извеление (дошло от дълбините на душата ѝ.н.), руските космонавти показаха, че цялата атеистична пропаганда на комунизма, провеждана по най-научните методи в продължение на толкова десетилетия, не е успяла да угаси напълно вярата в сърцата на хората, дори и те да са отбрани членове на партията. В дълбините на душата остават искрици вяра. Нужно ли е другго доказателство за силата на религиозното чувство? Рано или късно и комунизмът ще установи, че воювайки с Бога, „рита срещу ръжен"...

С уважение, архим. Епифаний Теодоропулос

Превод от гръцки от в. „Етос", 31.07.1969 г.: Алексей СТАМБОЛОВ

Продължение от бр. 6

Още с избирането му за патриарх Негово Светейшество провел активна дипломация за признаването на Българската патриаршия. Поради тази причина той трябвало да посрещне Негово Светейшество Московския и Всируски патриарх Алексий, и то на два дни пути за

ПАТРИАРХ КИРИЛ - жизнен път и научно дело

Доц. д-р Иво ТОПАЛИЛОВ

изключително краткъ период – веднъж през 1957 г. по случай Осемдесетгодишнината от величествената епопея на Освободителната война (1877-1878) и възпоменателните църковни служби в Шипченския храм „Рождество Христово“ и през 1962 г. за братско единомислие и плодотворно разглеждане на общоправославни въпроси. В резултат на добрите отношения между двете православни църкви патриарх Кирил също гостува на Руската църква през 1954 г., 1958 г. (по случай 40-годишнината от възстановяването на Московската патриаршия) и през 1962 година.

Посещенията на Руския патриарх могат да се разглеждат като най-голямата възможна морална, нравствена и братска подкрепа както за новия патриарх, така и за възстановената Българска патриаршия. По случай интронизацията Българската православна църква още през 1953 г. е посетена и от светейшия Юстиниан, патриарх на Румънската православна църква. Добрите отношения се доукрепват и при посещенията на патриарх Кирил в Румъния през 1954 г. и 1959 г. (по случай 70-годишнината от обновяването на автокефалията на Румънската православна църква).

Дипломатическата офанзива продължила и с останалите близки до Българската православна църква източни църкви, включително и Цариградската патриаршия. Така в България гостували, и то на два пъти, патриархът на Антиохия и Целия Изток през 1957 г. и 1959 г., съответно Александър III и Теодосий VI, но самият Българския патриарх организирал поклонническо пътуване на Изток през 1962/1963 г., когато делегацията на Българската православна църква, начело с патриарх Кирил, посещава Светите земи. На път той се отбива при Цариградския патриарх Антинагор, в Дамаск той гостува на Антиохийския патриарх Теодосий VI, в Светия град Йерусалим – на Йерусалимския патриарх Венедикт, в Кайро – на Коптския патриарх Кирил. В Йерусалим е извършено поклонение на Гроба Господен. Но особено трогателно е сърдечното му посещение от обикновения еврейски народ, който не бил забравил неговото дело от 1943 г., когато той предотвратява изпращането на българските евреи в нацистките лагери на смъртта. Не е случайно, че непосредствено след 9 септември 1944 г., когато митрополит Кирил е бил вкаран в затвора от новия режим, в негова защита издигат глас именно българските евреи.

На връщане делегацията преминала през Атина и през Света гора, където посетила старославянски български манастир „Зограф“. По този начин БПЦ успяла да влезне в пълно общение с Цариградската, Антиохийската, Йерусалимската, Александрийската и Гръцката православна църква. Те признали новообнованата патриаршия. Впоследствие това направила и Сръбската православна църква, като през 1963 г. патриарх Кирил е посрещнат от Сръбския патриарх Герман.

В своя стремеж да подобри своя миролюбив и строителен живот, Негово Светейшество патриарх Кирил и неговите сподвижници от Българската православна църква вземат дейно участие в организираните световни събрания и конференции за мира и пълното разоръжаване, венец на които е участието му в Световния конгрес за мир, национална независимост и общо разоръжаване в гр. Хелзинки (Финландия) през 1965 година. От не по-малко значение е участието му във всехристиянски конференции, всеправославни конференции и др.

Не прекъсва научните си дирения д-р Кирил и след избирането му за български патриарх. Нещо повече. Този период от живота му се очертава като един от най-плодоносните в научното му историческо и вече етнографско изследване. Те, с изключение на етнографско-историческата му студия, посветена на българомохаеданите от Южните Родопи, направена по време на лична обиколка на митрополита по тези земи, надхвърлили границите на Пловдивската епархия и втората половина на XIX в. (1962 г.) и развитието на уникатното сред българския народ в Македонско и Одринско след Освобождението (1968 г.).

Но като безспорен венец на научното му дело трябва да се посочи и хронологически последното му изследване, посветено на историята на Българската екзархия в Одринско и Македония след Освободителната война (1877-1878), което е било замислено в четири тома, но прижиже излизат само два (1969 и 1970 г.). За качествата на този капитален труд безспорно можем да съдим от неговите критици, които го определят като *„изящен паметник на величавото църковно-народно дело на Българската екзархия“* с *„най-крупните приноси в новата ни историография“*. Като израз на стойността на тези монографии, а и на цялото му научно творчество, през 1970 г. Негово Светейшество патриарх Кирил е избран за редовен член на БАН – академик по национална културна история на българския народ през Възраждането. Високата оценка за научните му трудове е дошла също и от чужбина, където се отбелязва, че *„между патриарсите на православните църкви Патриархът на Българската църква заема видно място като историк и изследвач на близкото минало на своята Църква“* (сп. Ирекикон, Белгия, 1964 г.).

За своите заслуги Негово Светейшество е награден с многобройни ордени и отличия, както религиозни, така и държавни. Така например, той е удостоен два пъти от Президиума на Народното събрание на България с високото държавно отличие орден „Народна Република България“ – I степен, орден „Кирил и Методий“ – I степен, отново два пъти – с най-висшето държавно отличие, както и със званието „Народен деятел на културата“.

Негово Светейшество патриарх Кирил получава признание и от обикновения народ. Когато през 1943 г. нацистите искат да депортират българските евреи, с решаващата роля на митрополит Кирил се предотвратява изпращането им в лагерите на смъртта. За това си дело той е провъзгласеан от организацията „Яд Вашем“ за „праведник на народите“.

На 7 март, Неделя Православна, 1971 г., след кратко боледуване настъпва блажената кончина на Негово Светейшество патриарх Кирил.

Доц. д-р Иво Топалилов изнася своя доклад за Българския патриарх Кирил по време на тържествената богословска конференция в Пловдив на 4 март 2011 г.

НОВИ КНИГИ

В навечерието на канонизацията на Баташките и Новоселските мъченици Синодално издателство на БПЦ с благословението на Негово Високопреосвещенство Сливенския митрополит Йоаникий, отпечата книгата **„БЛАГОСЛОВЕНО Е ВОЙНТЕТО НА НЕБЕСНИЯ ЦАР“**. Книгата с автор свещеник Николай Ненароков, в превод от икоиом Павел Гърбов, разглежда темата за мъченичеството в Христовата Църква. Тя е написана на достъпен за християните език и е достатъчно изчерпателна, за да добием най-важните познания за естеството на мъченическия подвиг, неговото основание и важна роля в живота на Църквата.

Превежданйки ни през Свещената и Църковната история, изданието ни довежда накрая до примери от наше време и доказва вечната актуалност на мъченичеството. Погледъ се отправя и към края на времената, когато според предсказаното от светите отци Православната църква ще се прослави и украси с нов сонм мъченици – изобличители на лъжите на антихриста, страдащи, които – по думите на св. Кирил Йерусалимски – ще бъдат „свръхмъченици“.

За справки: тел. 980 30 16.

ЗАПОЧВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2011 г.
„Църковен вестник“
1 година..... 26,00 лв.
6 месеца ..... 13,00 лв.
3 месеца ..... 6,50 лв.
ед. цена ..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000
ул. „Оборище“ № 4
тел. 987-56-11, тел./факс 980-30-16
МОЛ: Танка Тончева Христова
e-mail: sinizdat@gmail.com
РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCR96601018147018, BIC код: UNCRBGSF
Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка,
в които да се изписва точният адрес и пощенският код на получателя!
„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.